

[Udenrigsministeren.]

sonderinger vise, at dette billede er ved at ændre sig, vil det selvsagt give anledning til fornyede overvejelser også her i landet.

Per Hækkerup: Jeg vil gerne starte med at takke udenrigsministeren for redegørelsen, og jeg vil også give tilslutning til det synspunkt, ministeren fremførte, at det måske var heldigt for en udenrigspolitisk debat, der jo skal finde sted inden for visse tidsmæssige rammer, at man overvejende begrænsede sig til visse centrale emner. Jeg skal derfor behandle de samme emner, som udenrigsministeren gjorde, idet jeg dog har et par enkelte andre spørgsmål, jeg har lyst til at rejse.

Det mest betydningsfulde problem for os er naturligvis, hvorledes den almindelige internationale situation og dermed muligheden for en afspænding af denne udvikler sig. Her må man vistnok konstatere, at desværre er der i den afspændingsudvikling, som vi har kunnet glæde os over igennem nogle år, indtrådt en vis pause. Jeg tør ikke sige, at den er gået helt i stå, men der er i hvert fald indtrådt en vis afmatning i denne udvikling. Det hænger sammen med den politik, som USA har ført i Indokinaområdet, og som naturligvis, som også ministeren bemærkede det, har virkninger på den almindelige internationale situation. Men det hænger også sammen med, tror jeg, at der, det synes man at kunne konstatere, i tiden op til det kommunistiske partis kongres i Sovjetunionen, som skal finde sted her i sommer, er indtrådt en vis skærpelse af Sovjets holdning. Selv om vi altså på den ene side kan konstatere, at der fortsat er afspændingstræk og afspændingsbestrebelse som f. eks. den 4. runde af SALT-forhandlingerne, som skal finde sted i løbet af en lille måneds tid, så er der på den anden side i den udenrigspolitiske situation internationale forhold, som stemmer til en lidt mere forsigtig optimisme end tidligere.

På denne baggrund, en vis pause eller en vis afmatning i den internationale afspænding, kunne man så spørge, hvorledes mulighederne ligger for en fortsættelse af den europæiske afspænding. For det er klart, at de vilkår, der bliver for afspændingsbestrebelse i Europa, vil være afhængige af, hvorledes det almindelige internationale klima

er. Jeg vil dog gerne understrege, at vi i socialdemokratiet har den opfattelse — og det forstår jeg også man har på regeringssiden — at selv om der skulle være tale om en vis afmatning af den internationale afspænding, og selv om det kan gøre det noget vanskeligt at komme videre i den europæiske afspænding, så har den europæiske situation sin egen dynamik, sin egen udvikling, og derfor er der fortsat muligheder for at køre en europæisk afspændingspolitik videre, selv om det måske bliver lidt vanskeligere, når det internationale klima bliver noget køligere.

Ud fra det synspunkt er vi enige med regeringen og med en række andre regeringer i, at der bør søges afholdt en konference om den europæiske sikkerhed. En sådan konference må forberedes omhyggeligt, og jeg kan også give tilslutning til udenrigsministerens betragtning om, at man må på forhånd være sikker på, at konferencen ikke fører til en klar fiasko, thi får man en klar fiasko for en international konference, så lægger man derved store sten i vejen for inden for overskuelig fremtid at genoptage bestræbelserne. Derfor er det vigtigt, at den er omhyggeligt forberedt.

Jeg synes også, det er interessant at konstatere, at der både i Østeuropa og i Vesteuropa og formentlig også hos de neutrale lande er en forståelse af, at den første konference, der skal afholdes — for der må formentlig blive tale om en række konferencer — ikke skal prøve på at tage itu med de centrale problemer, og de centrale problemer er forholdet omkring Tyskland og Tysklands deling og de to tyske stater, men at man i stedet for bestræber sig på at tage spørgsmål op, som det synes mere muligt at finde en løsning på, og som kan være med til at bedre klimaet i Europa og derved muliggøre yderligere skridt ad afspændingspolitikens vej.

Om Tysklandsproblemet, som udenrigsministeren gjorde meget ud af, vil jeg også gerne sige et par ord. Udgangspunktet er, at Tyskland, de to Tysklande, udgør utvivlsomt det vigtigste spørgsmål, der findes i dansk udenrigspolitik. Sådant som situationen er i Europa, sådan som situationen er i verden, så er det vort forhold til vore store nabo mod syd, der må være det udenrigspolitiske spørgsmål nr. 1. I den henseende hil-